

Vlaams
Parlement

ingediend op **734** (2020-2021) – Nr. 1
20 april 2021 (2020-2021)

Verslag van de hoorzitting

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door Gustaaf Pelckmans, Stephanie D'Hose
en Orry Van de Wauwer

over de herijking van de cultuurdecreten

Samenstelling van de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media:

Voorzitter: Elisabeth Meuleman.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Marius Meremans, Freya Perdaens, Wilfried Vandaele, Manuela Van Werde;
Filip Brusselmans, Johan Deckmyn, Klaas Sloomans;
Karin Brouwers, Orry Van de Wauwer;
Steven Coenegrachts, Stephanie D'Hose;
Elisabeth Meuleman, Jeremie Vaneckhout;
Hannes Anaf.

Plaatsvervangers:

Andries Gryffroy, Kathleen Krekels, Philippe Muyters, Kris Van Dijck, Karl Vanlouwe;
Immanuel De Reuse, Jan Laeremans, Ilse Malfroot;
Maaïke De Rudder, Tinne Rombouts;
Els Ampe, Bart Tommelein;
Gustaaf Pelckmans, Tine Van den Brande;
Katia Segers.

Toegevoegde leden:

Tom De Meester.

INHOUD

I.	Toelichting	4
1.	Situering	4
2.	Harmonisatie van processen en procedures	5
3.	Onderbouwd met voldoende expertise	5
4.	Een nieuwe regeerperiode	6
5.	Projectplan Herijkingstraject	7
II.	Bespreking	9
1.	Vragen en opmerkingen uit de commissie	9
1.1.	Gustaaf Pelckmans	9
1.2.	Filip Brusselmans	11
1.3.	Orry Van de Wauwer	12
1.4.	Stephanie D’Hose	12
1.5.	Marius Meremans	13
1.6.	Katia Segers	13
2.	Antwoordenronde	14
2.1.	Departement Cultuur, Jeugd en Media	14
2.2.	Aanvullende vragen en antwoorden	18
	Gebruikte afkortingen	21

Bijlagen: zie [dossierpagina](#) op www.vlaamsparlement.be

Op woensdag 24 maart 2021 hield de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media een hoorzitting over de herijking van de cultuurdecreten.

De powerpointpresentatie bij de toelichting is te vinden op de [dossierpagina](#) van dit verslag op www.vlaamsparlement.be.

(Deze vergadering werd als videoconferentie georganiseerd.)

I. Toelichting

1. Situering

Jan Denolf, afdelingshoofd Subsidiëren en Erkennen, Departement CJM, deelt mee dat de herijkingsoefening eigenlijk al in de vorige regeerperiode van start is gegaan. Het uitgangspunt zijn een aantal recente uitdagingen. Tegenover een afgeslankt overheidsapparaat staat een steeds complexer decretaal landschap. In het jongste decennium is de structuur van de administratie gewijzigd. Door BBB kwamen bepaalde ambtenaren in autonome agentschappen terecht, die vervolgens terug in het departement zijn terechtgekomen. Sport is vervolgens uit het Departement CJSM gehaald. De provinciale bevoegdheden zijn er dan weer bij gekomen, inclusief een overdracht van personeel, waaronder ook Jan Denolf zelf.

Tijdens die beweging is erg veel decretaal werk tot stand gekomen. Dat gebeurde geregeld vanuit verschillende culturen met elk hun eigen bottom-upbenadering. Het DNA van een decreet verschilt naargelang het sociaal-cultureel werk, jeugdwerk, kunsten of cultureel erfgoed inhoudt. Het taartdiagram op de presentatie illustreert die diversiteit aan decreten en geeft ook de grootteordes weer, met het opvallende aandeel dat de drie zogenaamde grote kaderdecreten in Cultuur vertegenwoordigen: de decreten betreffende respectievelijk de kunsten, het culturele erfgoed en het sociaal-culturele volwassenenwerk.

De uitdagingen ten aanzien van de administratie en de actoren die van de decreten afhangen, waren dus zeer aanzienlijk, vervolgt Jan Denolf. Een historische differentiatie aan decreten zorgt voor een inconsistente en inconsequente leesbaarheid voor klant en medewerker. Het kleurrijke decretale bloemenperk dat de jongste twintig jaar is aangelegd, werd uiteindelijk een Engelse tuin zonder structuur. De vermelde inconsequentie bevond zich niet binnen de decreten zelf, maar wel tussen de verschillende decreten. Een tweede probleem behelst de semantische diversiteit. Wat in één decreet adviescommissie heet, wordt bijvoorbeeld in een ander decreet beoordelingscommissie. Dergelijke inconsequente semantiek leidt op termijn onvermijdelijk tot Babylonische spraakverwarring.

Voor bijna elke fase van het subsidieproces deed zich differentiatie voor. Een voorbeeld is de manier waarop de administratie met onvolledige dossiers hoorde om te gaan. In bepaalde gevallen contacteerde ze de indiener met een vraag om dit in orde te brengen. Andere decreten stipuleerden daarentegen duidelijk dat een na de deadline nog onvolledig dossier niet in aanmerking kwam voor beoordeling. Die verschillen in benadering zijn verwarrend voor actoren die een beroep doen op financiering uit verschillende decreten. Onduidelijk is dit zeker, met in verstrekkende gevallen zelfs rechtsonzekerheid.

De verscheidenheid bemoeilijkte het delen van good practices in het herenigde departement, dat daardoor met verkokering is blijven kampen.

Ook voor een digitaliseringsproject als het grootschalige Radicaal Digitaal is een geharmoniseerde visie een noodzaak. Een snel veranderend cultuurbeleidslandschap vergt dynamische decreten.

2. Harmonisatie van processen en procedures

De kern van de oefening is dus een harmonisatie van processen en procedures. Een administratieve efficiëntieoefening gaat nooit over de inhoud van de decreten, die immers een taak is voor het beleid. Het gaat hier om een streven naar een uniformere juridische opbouw en gestroomlijnde subsidiekanalen. Deze oefening is dus herijking gedoopt.

De term 'slimme subsidies' zullen bepaalde volksvertegenwoordigers zich nog wel herinneren uit de vorige zittingsperiode, veronderstelt Jan Denolf. Het project van de administratieve kaders liep Vlaamsbreed en oversteeg dus de departementen en entiteiten over de hele Vlaamse administratie. Dit heel algemene kaderbegrip behoefde wel een specifiekere vertaling naar de verschillende departementen en entiteiten. In het laatste anderhalve jaar van de regeerperiode 2014-2019 heeft het Departement CJM aan deze vertaling de roepnaam GSL 3.0 gegeven. De benadering was toepasbaar voor zijn drie beleidsvelden Cultuur, Jeugd en Media.

Na het Vlaamse regeerakkoord van 2019 was dan de eerste concrete uitvoering aan de orde, met de herijking van de drie sectordecreten voor Cultuur. Daartoe heeft minister-president Jambon uitdrukkelijk opdracht gegeven. Tot september 2023 zal het departement 'curieus' administratief werk verrichten. Van de ene kant zal het voortbouwen aan een algemeen ideaaltypisch kader voor de herijking van alle decreten. Hoewel dit bijna onmogelijk is, zal het tegelijk ook de grote sectordecreten zo ideaaltypisch mogelijk volgens die oefening uitvoeren.

3. Onderbouwd met voldoende expertise

Met haar grote project van de slimme subsidies beoogde de vorige Vlaamse Regering een generieke harmonisatie van alle subsidieprocessen. De roepnaam 'slanke decreten' stond daarbij voor de vereenvoudiging van de subsidiemaatregelen. Logisch volgt daaruit een digitalisering van de subsidiestromen en uiteindelijk een geïntegreerd subsidieregister, een heel gebruiksvriendelijke toepassing waarop iedereen kan nagaan wie in Vlaanderen subsidies ontvangt, ongeacht de entiteit waaruit.

De spreker toont in de presentatie de overzichtstabel 'slimme subsidies', met alle mogelijke subsidiestromen vanwege de Vlaamse overheid. Cultuur blinkt uit in subsidies van type 4, dat staat voor de meest complexe subsidiestromen. Die vergen het meeste beoordelingswerk en de meeste ingebouwde toezichtelementen. De heel beperkte aanwezigheid van instrumentele subsidies hoeft niet te verwonderen. Al sinds de Cultuurpactwetgeving overlopen alle subsidielijnen exhaustief de zeven stappen van het subsidieproces. Door COVID-19 heeft het departement nu wel heel snel met een ad-hocsubsidielijn geschakeld, namelijk de cultureleactiviteitenpremie. Met een dergelijke instrumentele subsidielijns was het weinig vertrouwd. Door de afwezigheid van een beoordelingsfase verschuift hierin de controle op de overheidsuitgave helemaal naar de toezichtfase. Klassieke voorbeelden van type 1 zijn studietoelagen en kinderbijlagen. Door omstandigheden gedwongen, moest Cultuur nu ook een dergelijke subsidielijns hanteren.

In elke subsidielijns vallen zeven fases te onderscheiden, van aanvraag tot en met toezicht en afsluiting. De aandacht per fase is afhankelijk van de complexiteit van de lijns. Het elektronenschema in de presentatie toont de complexiteit van subsidielijns van type 4 ook op dat vlak aan. De volgende slide toont een matrix, die een eerste illustratie vormt van GSL 3.0. Ideaaltypisch bestaat elk decreet uit drie compartimenten, althans impliciet: werkingstoelagen, projectmatige ondersteuning en grote instellingen. Die terminologie is nu ook standaard met betrekking tot slimme subsidies. In het Kunstendecreet heten grote instellingen kunstinstellingen.

Het brede veld bestaat uit de actoren met een structurele werkingstoelage. De dynamische ruimte wordt gevormd door projectmatig ondersteunde actoren.

Termen als grote instellingen, breed veld en dynamische ruimte komen niet in de decreten zelf voor, maar vormen wel een typologische basis. Het decreet houdende de subsidiëring en erkenning van het sociaal-cultureel volwassenenwerk (SCW-decreet) heeft bijvoorbeeld een heel andere indicatie van grote instellingen dan het Kunstendecreet. Het heeft daarvoor geen aparte benadering. De matrix geeft ook aan dat elk decreet een aparte benadering heeft van de geschetste types.

Ideaaltypisch zou een decreet zijn grote instellingen in elke fase op een generieke manier moeten kunnen behandelen. Voor cruciale fases als aanvragen, adviseren en rapporteren heeft elk decreet in de praktijk zijn sectorspecifieke benadering. Voor de structurele werkingstoelagen en projectmatige ondersteuning blijkt dat ook aangewezen. Zo niet zou er een eenheidsdecreet ontstaan, wat de wetgever nooit heeft beoogd. Vandaar dat naast de generieke benadering ook sectorspecifieke elementen aanwezig horen te zijn.

In dezelfde matrix is ook het proportionaliteitsbeginsel van belang. De vermelde compartimenten nopen tot een gedifferentieerde benadering afhankelijk van de hoeveelheid gemeenschapsgeld, de instroom van het aantal dossiers en het risico dat aan de subsidie verbonden is. De benadering van een project van 12.000 euro moet anders zijn dan die van een structurele werkingstoelage van 750.000 euro aan een instelling. Soortgelijke differentiaties zijn dus ook nodig op basis van het aantal betrokken actoren en het risico. Met die parameters wil het departement zo efficiënt mogelijk omspringen. Wiskunde is het natuurlijk niet. Het heeft bijvoorbeeld geen zin om een rapport van een bedrijfsrevisor te vragen voor een projectsubsidie van 6000 euro. Wel kan zoiets wenselijk zijn voor een met 1,5 miljoen euro structureel betoelaagd huis.

4. Een nieuwe regeerperiode

Aan het einde van de vorige regeerperiode had het departement de slimme subsidies vertaald naar de op dat moment operationele decretale kaders, vervolgt Jan Denolf. Zonder de decreten zelf te wijzigen werd de aanpak via impliciete werkinstructies onderling geharmoniseerd. Toen volgden het nieuwe Vlaamse regeerakkoord en de politieke wens om het Kunstendecreet te herzien. Het regeerakkoord kondigde ook een evaluatie en optimalisatie van het Cultureelerfgoeddecreet aan, net als de intentie om het SCW-decreet onder de loep te houden met het oog op een eventuele wijziging hier en daar. Met andere woorden zitten er voor de drie kaderdecreten wijzigingen aan te komen. Het departement heeft dan de dankzij GSL 3.0 al beschikbare visie op de subsidies onmiddellijk vertaald in concrete operationele kaders om de aangekondigde aanpassingen door te voeren volgens de eigen herijkingsregels, en tegelijk voort te werken aan een generiek vademecum voor de omgang met decreten en uitvoeringsbesluiten.

Vrij snel heeft het departement een projectteam opgericht met in eerste instantie de Herijkingscockpit Kunstendecreet. Hierin zitten niet alleen ambtenaren die het Kunstendecreet opvolgen, maar ook de experts van de andere sectordecreten. De bedoeling is niet alleen om het Kunstendecreet zo atletisch en slank mogelijk te krijgen, maar ook om te anticiperen op de harmonisatieoefeningen betreffende de twee andere grote kaderdecreten.

Advocatenkantoor Stibbe heeft in opdracht van het departement vanuit een objectief legistisch standpunt een referentieconcordantieoefening verricht op de uitvoeringsbesluiten van de verschillende decreten. De eerste opdracht bestond erin om vanuit de premissen van de herijking te onderzoeken wat in essentie in een decreet hoort te staan, en wat idealiter wordt gedelegeerd naar de uitvoeringsbesluiten.

Jan Denolf benadrukt dat het om een objectief legistisch referentiekader handelt. Een oekaze is het niet, en evenmin een wet van Meden en Perzen. Uiteraard kan de politieke realiteit erop inspelen. De administratie hecht echter veel waarde aan een dergelijk referentiedocument waaruit ze voortdurend kan putten.

De herijking is een intensieve operatie in een tijd waarin COVID-19 zo al veel werkdruk op de administratie heeft gelegd met onder andere het noodfonds en de culturele activiteitenpremie. Het zijn nu eenmaal benarde tijden voor iedereen, oppert de spreker.

Vanwaar de focus op de drie sectordecreten? Jan Denolf duidt ze als de plaats waar zich het duidelijkst spanningen en fricties voordoen. Bijvoorbeeld door de combinatie van budgettaire beperkingen met open decreten gebeurt het zeker in de kunsten vrij frequent dat gunstig beoordeelde dossiers uiteindelijk niet tot subsidies leiden. Ten tweede is voor de beoordeling door externe experts stilaan het kritische maximum bereikt. De afdeling Subsidiëren en Erkennen heeft liefst vijfhonderd dergelijke experts benaderd. Tegenover dat grote engagement staat maar een bescheiden betaling, waardoor het in feite neerkomt op vrijwilligerswerk. Bovendien wordt het moeilijk om nog beoordelaars te vinden voor wie geen belangenconflict geldt. De spreker verwacht dat de komende jaren een herziening van dit systeem onvermijdelijk zal worden.

Het Vlaamse decretale landschap is uniek in Europa en best iets om trots op te zijn. Anderzijds is er door de inkanteling van de provinciale bevoegdheden ook een Bovenlokaal Cultuurdecreet gekomen, terwijl er nog steeds restfracties van het Lokaal Cultuurdecreet van toepassing zijn. Daarnaast zijn er dus de sectordecreten, maar ook de bijzondere decreten: de decreten over de twee culturele fondsen, het Topstukkendecreet enzovoort. Hoewel het FoCI intussen in het departement is ondergebracht, vormen ook de investeringssubsidies een apart verhaal. Voorts vermeldt het afdelingshoofd de wetgeving betreffende VIA, de VGT, Kunst in Opdracht, het Participatiedecreet en DAC als satellietdecreten. Ook het Amateurlandstendecreet en het Circusdecreet maken deel uit van dit rijke maar kwetsbare landschap. Af en toe moet het departement dan ook nog eens experimenteren met een belangrijk reglement. Hoewel de focus dus in eerste instantie op de drie sectordecreten ligt, is het wel degelijk de bedoeling om daarna in de mate van het mogelijke de harmonisatie ook voor al de rest door te voeren.

5. Projectplan Herijkingstraject

Stef Vonk, projectleider Departement CJM, heeft de Herijkingscockpit gecoördineerd en de pen vastgehouden van het Stibberapport. Nu coördineert hij het Projectplan Herijkingstraject, geflankeerd door collega's die de sectordecreten opvolgen en collega's uit de juridische diensten. De operatie is een teaminspanning van het hele departement, waar iedereen de noodzaak van inziet.

De Herijkingscockpit was specifiek gefocust op het Kunstendecreet maar met input van de twee andere belangrijke sectordecreten. Het nieuwe ontwerp van decreet (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 677/1) is wel degelijk herijkt qua terminologie en qua opvolging van het 188 pagina's tellende Stibberapport betreffende het cascadesysteem tussen de beslissingsniveaus. Dat systeem onderscheidt wat in een decreet thuishoort van wat met een BVR of een draaiboek kan worden geregeld.

Het project slimme subsidies bevat heel wat aanbevelingen om rekening te houden met risico's, het proportionaliteitsbeginsel en de omgang met grotere en kleinere aantallen. Ook die aanbevelingen zijn meegenomen in de herijkingsoefening, net als het streven naar slankere decreten. Door de verschillen in beslissingsniveaus moesten sommige zaken sneller worden aangepakt dan andere, die bijvoorbeeld

met een handboek kunnen worden verduidelijkt veeleer dan met een decreetsaanpassing.

Het team heeft alle puzzelstukjes samengelegd om na te gaan wat nog ontbrak. Het concludeerde dat de medewerkers van het departement een handleiding zouden kunnen gebruiken van wat bij een nieuw of een te hervormen decreet op welk niveau moet worden geregeld, opdat ook externen meteen zouden weten wat ze in de decreten kunnen vinden en wat in de besluiten. Daartoe heeft het team een handig handboek samengesteld.

Voorts bleek er behoefte aan een generieke beoordelingsmethodiek met specifieke aandacht voor de ontvankelijkheidscriteria en de indiendata. Het herijkingstraject gaat per slot van rekening niet zozeer om inhoud als om procedures. Niet elk decreet hoeft ontvankelijkheidscriteria te bevatten, maar wat een ontvankelijkheids criterium is, moet wel voor iedereen duidelijk zijn. Zo moet het binair afcheckbaar zijn: iemand voldoet eraan of niet. In een doorgedreven gedigitaliseerd departement zou ontvankelijkheid immers eenvoudig toetsbaar moeten zijn via bijvoorbeeld KIOSK.

De indiendata zijn dan weer van belang om de kokers te verbreken, waardoor een medewerker inzetbaar is in een ander team. Om dit mogelijk te maken moeten de indiendata zo gecoördineerd worden dat een flessenhals wordt vermeden waarin erg veel verschillende subsidies op hetzelfde moment moeten worden beoordeeld.

Ook met betrekking tot de beoordelaars ziet Stef Vonk nood aan een generiek systeem van aanmelding, selectie, rotatie, benoeming, vergoeding en reglementering. Nu verschillen die aspecten van decreet tot decreet.

Beoordeling is niet mogelijk zonder toezicht. Ook voor de visitaties werkt het team aan een generieke methodiek, in de optiek van slimme subsidies, risicogedrevenheid en proportionaliteit.

Op het einde van de huidige regeerperiode beoogt het team van Stef Vonk:

- een vademecum met een overzichtelijk juridisch schema van wat waar thuis hoort;
- een algemene set van afspraken en werkinstructies, die de adviescommissie nog zal bevestigen;
- een huishoudelijk reglement en deontologische code voor de beoordeling door de experts;
- een algemeen intern handboek voor de ambtenaren van het departement voor het toezicht, omgang met bijvoorbeeld laattijdige indiening en dergelijke.

Stef Vonk heeft voor het departement een projectplan opgesteld. Zijn aanpak behelsde werven en werkgroepen. Werven zijn tools die het departement ontwikkelt om als een soort bliksemschichten de zaken te doen opschieten in de richting van het eindresultaat. De werkgroepen beogen een concreet resultaat. Een algemene werf, in het grijs aangegeven op de presentatie, bewaakt dat het warm water niet opnieuw wordt uitgevonden maar dat het werk van de collega's uit de vorige jaren wordt gecontinueerd.

Werven en werkgroepen maken samen deel uit van thematische trajecten. Het eerste traject betreft de externe experts. De volgorde waarin de zaken aan bod komen is: de aanstellingsprocedure, de deontologische code en het huishoudelijk reglement, en ten slotte de vergoedingen.

De medewerkers aan het tweede traject buigen zich over de indiendata en ontvankelijkheid.

Het derde traject gaat over de beoordeling van ontvankelijke aanvragen. Het bevat twee werven, die zich respectievelijk bezighouden met de juridische tabel en met de juridische check van de VCO en de Algemene Bepalingenwet. Op het toezicht en de verantwoording is nogal wat bovenliggende wetgeving van toepassing. De werven gaan na in welke mate die in de decreten kunnen worden verwerkt zonder ze weer oebes te maken, dus vooral met de juiste verwijzingen naar die wetgeving. Naast de twee vermelde werven zit in dit traject ook een werkgroep over de beoordelingswijze.

Het vierde traject, dat duidelijk na de eerste drie komt, betreft het toezicht. De volgorde van de trajecten is belangrijk. Over het hoe van een beoordeling kan men pas beslissingen nemen als eerst het wanneer ervan vastligt, net als de ontvankelijkheidscriteria. Toezicht kan pas aan bod komen als de beoordeling op punt staat.

Elke werkgroep of werf volgt dezelfde procedure. Eerst is er de inventarisatie van alle cultuurreglementen in de Vlaamse decreten. Waar de focus van de Herijkingscockpit op de drie grote sectordecreten ligt, bekijkt het projectteam alle cultuurdecreten, dus ook die over bijvoorbeeld het circus, de amateurkunsten en het bovenlokale cultuurbeleid. Alle betrokken ambtenaren nemen deel aan de werven, waar ze hun input en best practices aanleveren. Na de inventarisatiefase volgt de afstemmingsfase, die vlot blijkt te verlopen. Het gaat daar onder andere over de juridische haalbaarheid van een en ander. Optioneel, afhankelijk van hoe interessant het is voor de betrokken werf, is er de mogelijkheid om externe stakeholders te horen. Protocolen voor de beoordelingsprocedures zullen sowieso aan de betreffende adviescommissie moeten worden voorgelegd.

Voor het team naar de sector stapt voor overleg, wil het telkens eerst zeker zijn dat zijn voorstel breed gedragen wordt door de administratie en dat het juridisch sluitend is. Als alles ten slotte is afgevinkt, komt de externe communicatie. Dan wordt alles gedocumenteerd in afsprakenkaders, keuzes en de ICT-configuratie. Veel waarde hecht Stef Vonk aan de opleiding en de interne en externe communicatie. Alle medewerkers horen op de hoogte te zijn, maar ook extern moet duidelijk worden wat het herijkingsproces inhoudt.

De algemene timing behelst de afronding van het herijkingsproces in de huidige regeerperiode. De timing is voor een deel op het nieuwe Kunstendecreet afgestemd. Dankzij het principe van de slanke decreten is het inderdaad gelukt om alle voor het Kunstendecreet nodige herijkingsaspecten voor mekaar te hebben in het ontwerp van decreet. Ook voor de zaken die in een BVR moeten komen, wil de administratie die timing halen. Hetzelfde geldt voor het hiërarchisch nog wat lager staande draaiboek en handboek, waarvoor dan ook nog wat meer tijd beschikbaar is.

Stef Vonk maakt zich ten slotte sterk dat het departement tegen het eind van de regeerperiode het herijkingstraject zal hebben voltooid.

II. Bespreking

1. Vragen en opmerkingen uit de commissie

1.1. Gustaaf Pelckmans

Gustaaf Pelckmans dankt de sprekers voor hun toelichting en drukt zijn appreciatie uit voor wat de administratie in de huidige historische omstandigheden presteert. Een parlement heeft echter de opdracht om de totstandkoming van de decreten te controleren. Het commissielid vindt dat de herijkingsoefening dan ook vooraf meer overleg met het parlement had moeten inlassen. Nu circuleren er mythische

verhalen doordat de sector er geen hoogte van krijgt en wegens het ontbreken van parlementair debat. In de commissie heeft de minister-president wel laten weten dat de sector geregeld is gebriefd over het traject en erbij betrokken is. Hoe is dat dan concreet gebeurd, vraagt Gustaaf Pelckmans.

Jan Denolf maakte gewag van een harmonisatie van processen en procedures veel-
eer dan van een inhoudelijk verhaal. De eerste toepassing, het nieuwe ontwerp
van Kunstendecreet, is echter een indicatie van een administratie die mee in de
cockpit zit. Ze diept inhoudelijke speerpunten uit, voert de regie over kennis en
onderzoek, organiseert studiedagen enzovoort. Is dat dan de nieuwe evolutie,
vraagt Gustaaf Pelckmans zich af.

Wat hield de opdracht aan Stibbe precies in? Wat waren hun voornaamste aanbe-
velingen?

Heeft de herijking ook gevolgen voor de interne herstructurering van het Departement CJM? De opdracht is enorm. Er is een wilde tuin te herschikken, terwijl het personeelsbestand omlaag moet of ten hoogste stabiel mag blijven, en dat alles met beperkte budgettaire middelen.

Het ontwerp van Kunstendecreet is intussen in parlementaire behandeling. Zal de herijking dan gevolgen hebben voor de harmonisatie van de reservevorming? Zal die worden gelijkgeschakeld voor alle decreten? Wat is dan het oogpunt?

Komt er naast de landschapstekening voor de kunsten ook eerst een landschaps-
tekening voor de hele, ruime cultuursector?

Zullen de herijkingsprincipes gevolgen hebben voor de toegangsmodaliteiten? Hoe zit dat dan specifiek met betrekking tot het Kunstendecreet?

Op alle bestuurlijke niveaus neemt Gustaaf Pelckmans een tendens tot schaalver-
groting waar. Gaat het met de vier spelers die het ontwerp van Kunstendecreet
naar voren schuift, nu dezelfde kant uit? Hoe dan de kleinere en kwetsbare spelers
beschermen?

Wil het Vlaamse niveau door middel van de herijking nog meer afscheid nemen
van het lokale cultuurbeleid, dus een groter onderscheid instellen tussen het lokale
en het supralokale initiatief?

Wat met de toegang voor organisaties in de marge van het gesubsidieerde cultuur-
veld, met name uit de profitsector? Zal de herijking hen meer kansen en mogelijk-
heden opleveren?

Voorts polst het lid naar het percentage eigen inkomsten. Moet het basisprincipe
omhoog, voor het Kunstendecreet en de andere cultuurdecreten?

Specifiek haalt Gustaaf Pelckmans uit het ontwerp van Kunstendecreet de stimuli
aan om voor twee beleidsperiodes financiering aan te vragen, met het statuut dat
eerst als 'kerninstellingen' is aangekondigd. Zal dat principe ook in de andere cul-
tuurdecreten ingang vinden? Dezelfde vraag heeft de spreker met betrekking tot
de beheersovereenkomsten, een ander nieuw element in het ontwerp van decreet,
net als de toegenomen aandacht voor ethiek, met andere woorden de introductie
van integriteit, cultural governance en fair practices.

Het ontwerp van Kunstendecreet bevat in vergelijking met het huidige decreet 230
procent meer delegering naar uitvoeringsbesluiten. Het decreet zelf is als het ware
uitgekleed. Is ook dat een tendens van de herijking?

De spreker herinnert aan het goed werkende dialoogprincipe met betrekking tot het sociaal-culturele volwassenenwerk, dat gestalte heeft gekregen in de keten van evaluatiecoaching, beoordeling enzovoort. Honoreert het beleid dat principe nog of wil het de zaken meer top-down benaderen?

Hoe statisch is deze nota eigenlijk, vraagt Gustaaf Pelckmans ten slotte. Liggen de herijkingsprincipes zelf nu helemaal vast? Of komt er een participatief traject om de sector tegen 2023 de nodige inspraak te geven? Dat principe zou met betrekking tot de cultuursector niet mogen worden opgegeven.

1.2. Filip Brusselmans

Filip Brusselmans dankt de sprekers voor de toelichting en Gustaaf Pelckmans voor de interessante vragen.

Minister-president Jambon heeft als minister van Cultuur enkele aanzetten gegeven voor een screening en herijking, die in theorie erg mooi klonken, maar in de praktische invulling lang niet zo duidelijk zijn. Erg veel was er tot hiertoe niet over bekend. Daarom is de toelichting van vandaag ook zeer nuttig.

Het commissielid vreest dat tegenover de intenties van de minister-president een fragmentaire benadering en aanpak staan. Dit zal een echte herijking meer in de weg staan dan ze te stimuleren. Het lijkt in hoofdzaak een intern-administratieve oefening. Binnen de administratie is er een grootscheepse meerjarenplanning, maar zonder ruimte tot evaluatie ervan door de Vlaamse Regering. Kunnen de sprekers verduidelijken of die stelling klopt?

Ook aan de manier waarop de sector bij de herijking wordt betrokken, schort structureel een en ander. Hoe vaak wordt er nu al gepraat? Welk overleg is nog gepland? Wat Filip Brusselmans vooral wil weten, is met wie er wordt gepraat.

De Herijkingscockpit streefde naar stroomlijning van het nieuwe Kunstendecreet met de decreten betreffende het culturele erfgoed en het sociaal-culturele volwassenenwerk. Tegen de zomer van 2023 wil het projectteam de generieke draaiboeken en het vademecum afwerken. Hoe realistisch is die timing? Het nieuwe ontwerp van SCW-decreet is immers pas in 2023 te verwachten. Zal de hele herijkingsoefening dan inderdaad nog in deze regeerperiode zijn afgerond?

Meer algemeen had de herijking voor het Vlaams Belang best wat verder mogen gaan. De spreker heeft de indruk dat de administratie en andere fracties in het Vlaams Parlement die opvatting delen. Marius Meremans heeft al eens gesuggereerd om bij de herijking ook de rol van de Vlaamse Gemeenschap qua culturele ondersteuning in Brussel onder de loep te nemen. Die materie had al lang beter decretaal moeten verankerd worden, gezien de onduidelijkheid die de zesde staats-hervorming op dat vlak heeft teweeggebracht.

De huidige crisis confronteert de sector met haast existentiële problemen. Filip Brusselmans wacht de komende beslissingen met een bang hart af. In elk geval is een grondige herziening aan de orde en al zeker een fundamenteel debat daarover. Dat had al lang moeten gebeurd zijn, maar sinds de Vlaamse culturele autonomie heeft niet één cultuurminister daartoe de nodige politieke moed aan de dag gelegd. Geregeld wordt er opgeroepen tot herijking, vernieuwing en verruiming van het hele culturele beleid, dus niet alleen van het decretale kader eromheen. Vaststaat dat er iets fundamenteel schort aan het cultuurbeleid, dat dan ook aan een volledige herinrichting toe is.

Het commissielid maakt zich alvast geen illusies betreffende de moeizaamheid van een dergelijk proces, mocht die moed wel ooit aanwezig zijn. Het proces zou niet

alleen oog moeten hebben voor wetgeving en omkadering, maar ook voor aspecten als legitimering en – vooral natuurlijke – erkenning. Het zou nieuwe bakens moeten uitzetten: een ruimere interpretatie van de begrippen kunst en cultuur in een duurzame samenleving, meer aandacht voor alledaagse creativiteit, kortom een ommezwaai. Het Vlaams Belang pleit voor een definitief afscheid van het dogma 'l'art pour l'art' en in de plaats daarvan een focus op de grote persoonlijke, sociale, maatschappelijke en ook economische waarde van het culturele werkveld.

Op de vraag of er structurele aanpassingen nodig zijn, antwoordt Filip Brusselmans zelf dat het niet om aanpassingen hoort te gaan maar om een ommezwaai. Het hele systeem moet anders. Hij heeft de minister-president vaak het adagium 'never waste a good crisis' horen gebruiken. Een nieuw normaal ontwikkelen na corona behelst ook nadenken over hoe de cultuursector en de kunsten vanaf dan de nodige perspectieven kunnen krijgen. Die denkoefening gaat veel verder dan de voorliggende herijking.

1.3. Orry Van de Wauwer

Ook *Orry Van de Wauwer* dankt de ambtenaren van het departement voor hun boeiende toelichting.

Het commissielid vindt het niet onlogisch dat er verschillen opduiken tussen decreten van onderscheiden sectoren. Elke deelsector heeft zo zijn specifieke behoeften aan ondersteuning. In het verleden stonden de ambtenaren van de administratie vaak erg dicht bij de sector die ze opvolgden, wat ook wel een sterkte was van CJSM. Als de Vlaamse cultuur- en jeugdsectoren hoog internationaal aanzien genieten, is dat mogelijk ook wel te danken aan de keuze voor een sectorspecifieke benadering boven een toepassing van 'all fit one'. Dat neemt ook weer niet weg dat een betere afstemming tussen verschillende decreten haar meerwaarde kan hebben, oppert Orry Van de Wauwer.

Door de hervorming van het departement is de vermelde sterke band tussen ambtenaren en de sector die ze opvolgen, wat in kracht afgenomen, heeft de spreker vernomen. In het dossier van de radio-erkenningen heeft dit gebrek aan sector-kennis al gemanifesteerd. Uit sectoren als jeugdwerk, SCW en de kunsten heeft het commissielid kritiek opgevangen op het project Slimme Subsidies. Ze voelden zich te weinig betrokken en zagen de participatie uitbesteed aan een extern communicatiebureau. Hoe zijn die drie specifieke sectoren bij deze herijkingsoefening betrokken?

Hoe heeft het departement rekening gehouden met het Cultuurpact? Juridische experts mogen al pleiten voor slanke en flexibele decreten, maar het Cultuurpact stipuleert dat elke aanvrager vooraf een duidelijk zicht moet hebben op de erkennings- en subsidievoorwaarden en op de beoordelingswijze. Artistieke subsidies toekennen is immers een delicate en vaak subjectieve aangelegenheid. Naar aanleiding van de cultureleactiviteitenpremie was de slinger helemaal doorgeslagen, wat tot de nodige discussies in de commissie heeft geleid.

Orry Van de Wauwer waarschuwt voor de automatische beoordeling van dossiers door systemen als KIOSK. Het verleden heeft al bewezen dat dat systeem niet onfeilbaar is.

1.4. Stephanie D'Hose

Stephanie D'Hose keek al enige tijd uit naar de heldere toelichting van vandaag. Ze had al wel wat geruchten gehoord, maar vandaag is de essentie van de erg boeiende oefening mooi uiteengezet.

In tegenstelling tot andere commissieleden wil Stephanie D’Hose de politieke afwegingen voor de minister-president reserveren.

Het commissielid voelt zich getripped door de uitspraak van Jan Denolf over het meest complexe subsidiesysteem van alle beleidsdomeinen. Dat noemde het afdelingshoofd logisch gezien het Cultuurpact. Kan hij die uitspraak nader toelichten?

Wat het Kunstendecreet betreft, heeft de oefening al grotendeels haar beslag gekregen in het voorliggende ontwerp van decreet. Op 1 april 2021 zal de minister-president ook de visienota Cultureel Erfgoed presenteren. Zal ook die in de herijking ingebed zijn?

Een herijking zal zich situeren op het decretale niveau, veronderstelt de spreker. Maar blijkbaar gaat ze ook verder dan dat, namelijk tot op het niveau van uitvoeringsbesluiten en draaiboeken. Klop dat?

De oefening is eigenlijk al in de vorige regeerperiode van start gegaan. Als het erop aankomt daarmee de verschillende deelsectoren beter op elkaar af te stemmen, hoort ook de bovenbouw erin thuis. Belangenbehartiging wordt naargelang de discipline heel anders aangepakt. Evident zal het zeker niet zijn om ook die werf er nog bij te betrekken. Maar de opportuniteit is er nu om dit te doen.

1.5. Marius Meremans

Marius Meremans staat positief tegenover de herijking en hecht veel waarde aan woorden als ‘harmonisering’ en ‘dynamisch’. Het verleden heeft geleerd dat een parlement een decreet helemaal in beton kan gieten. Dat is al te vaak gebeurd, vaak met in het achterhoofd dat een minister van een andere partij het in een volgende regering niet gemakkelijk mag krijgen om zaken te veranderen.

Wel kan het commissielid begrip opbrengen voor de zorg van Gustaaf Pelckmans dat een kaderdecreet met meer dynamiek en flexibiliteit het parlement voldoende controlemogelijkheden moet blijven bieden. Die evenwichtsoefening is dan nodig.

Zal de aangekondigde harmonisering inderdaad de verkokering helpen aanpakken? Kunnen beoordelaars op basis van één decreet dan ook doorschuiven naar de beoordeling van in een ander decreet voorgestelde samenwerkingen? Zou een samenwerkingsvoorstel vanuit de jeugdsector ook een beoordelaar uit de cultuurwereld kunnen krijgen? Logisch is dat misschien wel, maar evident zal het niet zijn, veronderstelt Marius Meremans.

Zal de herijkingsoefening ook effect hebben op het lokale en het bovenlokale cultuurbeleid, zeker in het kader van de regiovorming?

1.6. Katia Segers

Katia Segers dankt eerst de twee sprekers. Het commissielid heeft begrepen dat de herijking vooral een intern-administratieve oefening is, ingegeven door de beperkte personeelsbezetting vanwege de besparing op de apparaatskredieten van de huidige Vlaamse Regering. Daarbij heeft Katia Segers de nodige vragen geuit ten aanzien van de minister-president.

De spreker prijst de manier waarop het departement deze uitdaging aangrijpt als een kans om processen te verbeteren, en is ervan overtuigd dat het daarin zal slagen. Haar angst blijft echter dat een en ander tot weer een nieuwe besparingsoperatie zal leiden. Zal de oefening in een verdere afslanking van het departement resulteren? Is er nog vet op de soep dat zoiets mogelijk maakt?

Digitalisering zal een belangrijk onderdeel van de herijking zijn, veronderstelt Katia Segers. Schatten de twee sprekers van vandaag de middelen, energie en focus als toereikend in op dat vlak? Waar willen ze precies uitkomen met het digitaliseringsproces?

Stephanie D'Hose suggereerde om ook de bovenbouw onderdeel van de herijking te maken. Het gaat echter niet om administratie in de strikte zin. Katia Segers kijkt uit naar het antwoord op die vraag van haar collega.

2. Antwoordenronde

2.1. Departement Cultuur, Jeugd en Media

Jan Denolf benadrukt eerst dat de ambitie zich situeert op het vlak van een efficiëntieoefening binnen de administratieve kaders. Hij herhaalt dat het gaat over procedures en processen. De oefening mag de deur niet openzetten om de administratie op een oneigenlijke manier op het beleid te laten wegen. Uiteraard heeft het ene altijd impact op het andere.

Wat de bezorgdheid over de participatie betreft, merkt het afdelingshoofd ten eerste op dat de administratie voortdurend een participatief traject aan het lopen is. Vanaf zijn aantreden in 2018 heeft hij aan de secretaris-generaal aangegeven dat driemaal per jaar sectorale overlegmomenten moeten plaatsvinden. De hervorming van het departement bracht inderdaad het risico mee dat de vinger aan de pols van het veld zou verdwijnen. Maar dat sectorale overleg blijft dus gewaarborgd. Daarvoor heeft Jan Denolf in zijn afdeling sectorale coördinatoren beroemd voor de professionele kunsten, SCW, amateurkunsten, het circus, het jeugdwerk enzovoort. Strikt organisatorisch liggen die momenten dus vast.

Een generiek agendapunt bij alle overlegmomenten, waarbij ook de belangenbehartigers en bovenbouw aanwezig zijn, is net de herijking en de bijhorende digitale architectuur. De sector is op de hoogte.

Bij elk project is de *modus operandi* van de herijkingsoefening impliciet aanwezig, dus ook in het overleg met het veld over het nieuwe Kunstendecreet. Aan de zogenaamde Alden Biesen Groep heeft Jan Denolf daarover in Alden Biesen een toelichting gegeven. Hij heeft daarmee duidelijk gemaakt hoever een en ander reikt en hoe belangrijk het voor de administratie zelf is.

De afslanking van het overheidsapparaat heeft inderdaad meegespeeld. Op de vraag of er nu nog vet op de soep zit, antwoordt Jan Denolf ontkennend. In deze benarde tijden moet het departement naast de recurrente taken, die vol overeind blijven, ook heel wat zaken ad hoc organiseren. Denk maar aan het noodfonds en de premies. Daarnaast komt dan nog het nieuwe beleid. De agenda's zijn intensief.

Het participatieve traject is eigen aan het werk van het Departement CJM. Volgende week zal het in dat verband een toelichting brengen voor de SARC, in de aanwezigheid van de belangenbehartigers. Hoe dan ook is het overleg met de stakeholders steeds gewaarborgd.

Weegt de administratie op de inhoud? Jan Denolf gelooft van niet. De administratie heeft vier kerntaken. Ze is betrokken bij de beleidsontwikkeling, beleidsvoorbereiding, beleidsimplementatie en evaluatie. Daartussen staan geen Chinese muren. Als de minister-president of minister Dalle een beleidsontwikkeld kader willen uittekenen, zal het departement voorstellen aanbrenge, met respect voor de continuïteit en het legistieke kader. Het blijft hoe dan ook bij voorstellen. De administratie zal nooit inhoudelijk op het beleid wegen, formuleert de spreker het heel expliciet.

Nogal wat vraagstellers uiten de vrees voor een eenheidsdecreet, maar dat is nooit de bedoeling geweest. Vanuit ideaaltypisch oogpunt is een generieke benadering weliswaar het meest wenselijk, maar waar nodig moet de benadering sectorspecifiek zijn. Er bestaan duidelijke voorbeelden van sectorspecifieke kenmerken die worden bewaakt. Bepaalde elementen zijn eigen aan specifieke decreten en komen in de andere niet voor. De beurzendiscussie met betrekking tot het Kunstendecreet speelt geen rol in het Cultureelerfgoeddecreet. In het SCW-decreet is zelfs helemaal geen sprake van beurzen. Vandaar dat in de Herijkingscockpit naar aanleiding van het Kunstendecreet ook de andere experts hebben gezeten. Het Kunstendecreet kwam wel als eerste aan bod, maar de administratie zal erover waken dat het daardoor niet de referentie voor de andere decreten zal worden.

Gustaaf Pelckmans polste naar de gevolgen van de herijking voor de reservevorming. Generiek volgt de administratie ter zake de VCO, waarvan iedereen echter wel het interpretatieve kader beseft. Dat leidt bijvoorbeeld tot verschillende interpretaties ervan met betrekking tot de reservevorming. Zelfs na close reading van de VCO blijft zowel de interpretatie mogelijk dat de opbouw van reserves over verschillende reserveperiodes gaat, als de interpretatie dat het één beleidsperiode moet betreffen. Vandaar dat de administratie voor de reservevorming de sector-specifieke noden in beschouwing neemt. Het Kunstendecreet voorziet in een met argumenten onderbouwde afwijking met betrekking tot de reservevorming. De motivering komt voort uit het bestaan van festivals in deze sector, dat afwijkingen van de VCO verantwoordt. Jeugd heeft principieel een afwijkende visie op de reservevorming gezien de aanwezigheid van jeugdactoren met hun aparte inkomstenstructuren. Met andere woorden is de reservevorming een mooi voorbeeld van sectorspecifieke argumentaties. Hierin zal de administratie nooit volstaan met een generieke verwijzing naar de VCO.

Met betrekking tot de landschapstekening voor cultuur werkt het departement nu met de geïntegreerde onderzoeksagenda. Met de drie grote sectorale steunpunten heeft het een-op-een overeenkomsten om een cultuurbrede landschapstekening tot stand te brengen.

De spreker ziet het niet als zijn opdracht om uitspraken te doen over het lokale cultuurbeleid, maar gaat ervan uit dat de herijkingsoefening de relatie tussen het lokale en Vlaamse cultuurbeleid niet zal contamineren. Van de bovenlokale decreten bevinden de processen en procedures zich al voor haast 90 procent in een herijkingsmodus. Op het moment van hun conceptie en implementering was het departement al in de weer met de slimme subsidies en de GSL 3.0. Intussen heeft het departement ook een evaluatie van het Bovenlokale Cultuurdecreet aan de minister-president overhandigd. In die evaluatie staat weinig over de herijking aangezien het decreet al slank is en met twee grote compartimenten werkt. Het kerntakendebat met de relatie tussen lokaal, bovenlokaal en Vlaams speelt geen rol in de herijkingsoefening.

De eigen inkomsten vormen een inhoudelijk thema, dat absoluut niet door de herijking wordt beïnvloed. Overigens kan elke marktgerelateerde profitspeler kandideren voor gemeenschapsfinanciering op het vlak van cultuur als hij voldoet aan de ontvankelijkheidsvoorwaarden. Jan Denolf verwacht dat de instroom er postcorona anders zal uitzien, maar het nieuwe Kunstendecreet zal het de facto ook beter mogelijk maken om daarmee om te gaan. Uiteraard is het voorliggende ontwerp van decreet niet gemaakt met het oog op een pandemie, maar een slank decreet maakt het wel mogelijk om in een crisisperiode snel te schakelen.

Gustaaf Pelckmans polste naar de mogelijkheid dat er ook in andere decreten dan het Kunstendecreet zal worden gewerkt met tienjarige beleidsperiodes. Daarover hebben ambtenaren echter geen uitspraken te doen. Het zal bottom-up moeten blijken uit de evaluatie en de gesprekken met de stakeholders. Het gaat hier om

een optie, niet om een herijkingselement. Hetzelfde geldt voor de beheersovereenkomsten. Het komt aan het beleid toe om uit te maken of die een toegevoegde waarde inhouden.

De bestuurscode is wel een generiek element. De minister-president heeft zeer uitdrukkelijk verordenend om exhaustief te onderzoeken in hoeverre "dit zelfs voor bepaalde categorieën een ontvankelijkheidsvoorwaarde zou moeten worden", citeert Jan Denolf. Hij verduidelijkt dat bepaalde actoren de bestuurscode de facto en bijna de jure moeten uitgewerkt hebben om in aanmerking te komen voor Vlaamse subsidies.

Op opmerkingen in de trant van het uitbenen van een decreet, kan het afdelingshoofd niet ingaan. Het gaat hier om legistische kaders. Het departement heeft een goed traject gelopen met Stibbe, maar het gaat om een legistisch uitgangspunt, niet om wetten van Meden en Perzen. Het parlement kan daarin uiteraard nuances aanbrengen.

Filip Brusselmans heeft naar de timing gepeild. Het departement heeft zichzelf een ambitieus project en bijhorende timing opgelegd. COVID-19 maakt wel alles moeilijker. Jan Denolf vindt de herijking het belangrijkste administratieve project uit zijn lange carrière. Mocht in september 2023 geen bruikbaar vademecum beschikbaar zijn, zou hij dat als een persoonlijk falen opvatten.

Stef Vonk verduidelijkt dat de deadline inhoudt dat er in september 2023 een vademecum beschikbaar is. Elke voltooide werkgroep of werf is een handige basis voor een nieuw decreet of ander item. Als men in 2023 aan de slag gaat met het sociaal-culturele volwassenenwerk, zal er al heel wat klaarliggen uit die voltooide werven en werkgroepen, net als uit de decreetsbepalingen op basis van de Herijkingcockpit. Snel schakelen wordt dan mogelijk om vlot een nieuw decreet tot stand te brengen dat met de herijking is geharmoniseerd. Het departement zal de blauwdruk die momenteel tot stand komt, voor de komende tien of twintig jaar kunnen gebruiken om bij elk decretaal initiatief de terminologie, methodes en procedures te kennen.

Jan Denolf veronderstelt dat hij intussen Orry Van de Wauwer heeft gerustgesteld bij zijn vraag over de sectorspecifieke bijzonderheden en zijn verwijzing naar Jeugd en Media. Op dit moment zijn de cultuurdecreten aan de orde. Maar minister Dalle ambieert eveneens een geïntegreerd Jeugddecree. Die bouwstenen is de administratie op dit moment aan het leggen. Het voortraject is aan de gang en zal vanaf de zomer inderdaad worden ingeschakeld in de herijkingsoefening. De ambitie is aanwezig, maar uiteraard beschikt een mens maar over twee handen.

Voorts polste Orry Van de Wauwer naar de band tussen de hervorming van het departement sinds 2018 en de huidige herijking. Voor vragen over de hervorming verwijst Jan Denolf naar zijn secretaris-generaal. De herijking is in se niet gelinkt aan de hervorming, maar is wel een logisch gevolg van de basering op processen veeleer dan op de sectorale indeling. Door de introductie van de afdeling Subsidiëren en Erkennen, waarin alle subsidielijnen samenkomen, is de herijkingsoefening mogelijk geworden. Voor het overige zijn de herijking en de hervorming los van elkaar te zien.

Op de vraag van hetzelfde commissielid of de herijking rekening houdt met het Cultuurpact, antwoordt Jan Denolf: "ja, absoluut". Tot nader order is dat pact nog altijd in voege. De spreker verwijst in dat verband eveneens naar de opmerking van Stephanie D'Hose over de complexiteit van de cultuursubsidielijnen. Ook die hebben te maken met het Cultuurpact. De jongste dertig tot veertig jaar heeft dat steeds een rol gespeeld, vooral in de zwaarste fase, de beoordeling. Maar dat geldt ook voor de instroom. De ontvankelijkheidsvoorwaarden in de decreten zijn

hierdoor zo beperkt dat bij wijze van spreken God en klein Pierke dossiers kunnen indienen.

Cultuurdecreten zijn open decreten en resulteren in een massa ontvankelijke aanvragen, die dan in het verwerkingsproces van de subsidiestromen terechtkomen. Daarop moet dan het objectiverende intersubjectieve beoordelingssysteem met externe experts worden toegepast. Zoiets is geen wiskunde. Bijgevolg is het een ontzettend arbeidsintensief proces. Zo waren er het voorgaande weekend 583 projectaanvragen in het kader van het Kunstendecreet. De beoordeling daarvan wordt puntgaaf georganiseerd met tientallen externe beoordelingscommissies. Tegelijk is het een teken van de rijkdom van het veld, maar het systeem is inherent onvoorstelbaar arbeidsintensief.

In het andere geval zijn alleen instrumentele kaders denkbaar zoals de culturele-activiteitenpremie. In dat geval was het onmogelijk om te beoordelen, aangezien de premie een slimme subsidie van het type 1 was, waarbij de grootste rol van de overheid verschuift van beoordeling naar toezicht. Wie aan vier algoritmische parameters voldoet, krijgt automatisch zijn toelage. Bij de afrekening zal het departement dan heel ernstig nagaan of dit terecht is gebeurd en zal het eventueel bedragen terugvorderen. Eigen aan het snelle schakelen is dat de instroom niet wordt beoordeeld. De opdracht van de minister-president kwam erop neer om in vier weken een culturele-activiteitenpremie tot stand te brengen. Met de klassieke kwaliteitsmodus is zoiets niet haalbaar.

Stephanie D'Hose peilde terecht naar de toepasbaarheid van de herijking op de bovenbouw. De bovenbouwactoren zitten inderdaad in de decretale kaders vervat. De inhoudelijke discussie gaat dan echter over de outsourcing van departementale taken, wat neerkomt op de kerntaken van de bovenbouw. In de definitie van het departement horen de belangenbehartigers niet bij die bovenbouw. De vraag van het commissielid raakt dus aan de kerntaken, met de daaraan verbonden vraag of die taken niet beter op termijn in het departement zouden worden ingekanteld. Het gaat dan wel om zware beleidsvragen. Het departement zal desgevallend met veel plezier de beleidsvoorbereiding voor zijn rekening nemen maar zal er zich niet over uitspreken. Dat is immers aan het beleid zelf.

Jan Denolf deelt mee dat het departement de herijking niet als een besparingsoefening beschouwt. Besparingen worden geargumenteed opgelegd door het beleid. De herijking is dus een doelmatigheidsoefening.

De digitale architectuur levert inderdaad winst op, die echter zal worden geïnvesteerd in meer tijd voor sectorspecifieke kennisopbouw. Daarvoor heeft het departement op dit moment immers helemaal de tijd niet meer. De vinger aan de pols van de sectoren, die Orry Van de Wauwer terecht heeft aangehaald, bevindt zich precies daar. Maar zoiets vergt dan wel beschikbare tijd, die dus dankzij de digitale architectuur te vinden kan zijn.

Stef Vonk herhaalt dat het departement niet streeft naar één groot cultuurdecreet maar naar één onderliggende blauwdruk die op de verschillende sectordecreten toepasbaar is. Die aanpak helpt de verkokering te doorbreken, waardoor iedereen van elkaars best practices kan leren. Ook het datamanagement is erbij gebaat, daar geharmoniseerde decreten gestandaardiseerd databeheer mogelijk maken die het eenvoudiger maken om te antwoorden op de vragen van het parlement en de sector.

Geautomatiseerde ontvankelijkheidsbeoordelingen via KIOSK veronderstellen duidelijke afspraken over de criteria. Dan kan het systeem een eenduidige binaire check verrichten.

De spreker verwacht een meerwaarde van het plan om alle experts te laten inloggen via de KIOSK-applicatie. Nu regelt elk decreet die aanmelding nog op zijn eigen manier. Ook dit kan dus worden gestandaardiseerd.

Op de vraag van Marius Meremans over de inzetbaarheid van experts antwoordt Stef Vonk dat de minister steeds de pool van experts benoemt. Een grote pool samenstellen stuit op een procedureel probleem. Wel kan men het inloggen via KIOSK koppelen aan de vraag naar interesse om aan een andere expertenpool deel te nemen. Ook daarvoor is de harmonisatie van belang, aangezien de pools dezelfde deontologische code en beoordelingsmethodiek moeten hebben om de inzet van experts in verschillende pools mogelijk te maken.

Op de opmerking van Orry Van de Wauwer over het belang van transparantie en objectiviteit in de beoordeling, antwoordt Stef Vonk dat ook daarin de harmonisatie vooruitgang kan opleveren, waardoor iedereen met een dossier weet wat hij kan verwachten met betrekking tot de reglementen en procedures van zijn beoordeling. Dat gebeurt dan immers niet meer verschillend, afhankelijk van de beoordelingscommissies of decreten. Op dat vlak verwacht de spreker quick wins.

Gustaaf Pelckmans polste hoe statisch het resultaat van de herijking zal zijn. Het wordt alvast de leidraad en het houvast van het departement voor de komende jaren. Dat vermindert echter niet de mogelijkheid om neventrajecten op te starten. De projectplanning is niet inhoudelijk. Met het oog op bijvoorbeeld de decretale vertaling van beleidsaanbevelingen, zoals die over de Bestuurscode Cultuur, biedt de herijking een geijkte set aan werkinstructies.

2.2. Aanvullende vragen en antwoorden

Gustaaf Pelckmans constateert dat er sprake is van een dynamisch proces waarover intussen de eerste teksten zijn opgesteld. Het commissielid polst of die teksten in het kader van de parlementaire controle en de interactie beschikbaar zijn voor het parlement, naast de powerpoint die de sprekers vandaag al hebben gepresenteerd.

Het lid heeft niet echt een antwoord gehoord over de bezorgdheid van de sociaal-culturele sector om het dialoogprincipe.

Het ontwerp van Kunstendecreet is niet zomaar slank, maar volgens Gustaaf Pelckmans rondt anorectisch. Er wordt bijzonder veel naar de uitvoeringsbesluiten gedelegeerd. Wordt die trend dan doorgetrokken naar de andere cultuurdecreten?

Als jarenlang lid van beoordelingscommissies heeft Gustaaf Pelckmans het unieke karakter van het ecosysteem in de praktijk ondervonden. De afwikkeling van klachten is echter een grote bron van frustratie en verzuurt de cultuurmeute. Soms blijft alles beperkt tot wat correspondentie met het kabinet en een beperkte beroepsprocedure. Komt men er daar niet uit, dan rest alleen de Raad van State. Om de culturo's echt aan het beleid te binden is er een veel beter systeem nodig. Zo niet dreigen er telkens – terecht – verzuurde mensen achter te blijven. Daarover rept de herijking met geen woord, terwijl het toch een belangrijk aandachtspunt is.

Orry Van de Wauwer is deels gerustgesteld over de sectorspecifieke eigenheid. De sectorale overlegmomenten zijn inderdaad cruciaal voor de vinger aan de pols. Maar ze moeten meer om het lijf hebben dan alleen mensen op de hoogte stellen. Het commissielid hoopt dat ze ook een participatief project en actieve betrokkenheid mogelijk maken.

De spreker zou graag voortgaan met de discussie over de culturele activiteitenpremie maar beseft dat hij die op politiek niveau moet voeren, niet met de ambtenaren.

KIOSK kan inderdaad een handige tool zijn die heel wat mogelijkheden biedt. Toch herhaalt Orry Van de Wauwer dat het systeem ook op punt moet staan. Hij gelooft in de meerwaarde ervan na het wegwerken van de mankementen, maar de ervaringen uit het verleden nopen toch tot enige bezorgdheid.

Katia Segers hecht veel belang aan de uitspraken over de harmonisering van de decreten. Bij de toelichting van het ontwerp van Kunstendecreet heeft de minister-president gedoeld op een eerste stap in de richting van een geharmoniseerd eenheidsdecreet. Dan zou het nieuwe Kunstendecreet ook maar een tijdelijk decreet worden, hebben verschillende commissieleden begrepen. Vandaag heeft Katia Segers echter duidelijk van beide sprekers gehoord dat één decreet niet het oogpunt is, wel een gezamenlijke sokkel. Ze moeten haar maar tegenspreken als dit niet het geval zou zijn.

Aan Gustaaf Pelckmans antwoordt *Jan Denolf* dat teksten openbaar zijn vanaf het moment dat de minister-president ze heeft gevalideerd. Maar dat werkteksten tijdens een work in progress niet openbaar zijn, zal wel iedereen aanvaarden. Met het overhandigen van teksten heeft hij geen probleem zolang het geen pure werkdocumenten betreft. Het is nooit goed om werkteksten zonder de nodige context in de publieke ruimte te gooien.

Op de opmerking over een anorectisch decreet antwoordt het afdelingshoofd dat hij de term 'atletisch' prefereert. Men kan altijd discussiëren over waar het ene begint en het andere eindigt. Dat is dan een metadiscussie tussen de wetgevende en uitvoerende macht, maar de administratie heeft geen ideologische agenda in haar herijkingsoefening, beklemtoont de spreker. Het referentiekader is geobjectiveerd. Het startpunt waren de slimme subsidies. De partner is een neutraal advocatenkantoor. Doelmatigheid en efficiëntie zijn binnen de beperkte mogelijkheden het oogmerk. Op politiek-ideologische premissen zal Jan Denolf nooit te betrappen zijn.

De klachten- en beroepsprocedure vormt inderdaad een belangrijk pijnpunt binnen de complexe subsidiestromen. Daarmee houdt het departement steeds rekening, maar de realiteitszin en haalbaarheid zijn een andere zaak. Voor volwaardige beroepsprocedures zouden er twaalf tot vijftien extra vte nodig zijn, aangezien werkelijk iedereen in beroep gaat. Dat is ook al gebleken naar aanleiding van de preadviezen en de reacties daarop. Het zijn arbeidsintensieve processen. Jan Denolf zal hier niet komen klagen over zijn bestaande maar wil wel met open vizier antwoorden. Beroepsprocedures zijn bijzonder arbeidsintensief. Indien wenselijk, opportuun en noodzakelijk zal de administratie ze inbouwen. Ze inbouwen in één decreet is bovendien een precedent voor de andere decreten.

Wat de participatie betreft, is het departement in permanent overleg met de sector. Het heeft trouwens de indruk dat de sectoren de door de herijking toegenomen helderheid, semantische duidelijkheid, en gelijkberechtiging in processen en procedures alleen maar toejuichen. Uit die hoek heeft Jan Denolf nog geen andersluidende stemmen gehoord.

Aan Katia Segers antwoordt de spreker dat het departement op geen enkel moment directieven heeft gekregen over de herijking als portaal voor een eenheidsdecreet. Er is geen sprake van een oefening met een eengemaakt decreet als eindpunt. Indien een regering daartoe wel de intentie of ambitie toont, zal de administratie, serviel als ze is, de beleidsvoorbereidende oefening maken. In het voorliggende verhaal is dat echter nooit aan de orde geweest.

Elisabeth MEULEMAN,
voorzitter

Gustaaf PELCKMANS
Stephanie D'HOSE
Orry VAN DE WAUWER,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

BBB	Beter Bestuurlijk Beleid
BVR	besluit van de Vlaamse Regering
CJM	Cultuur, Jeugd en Media (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)
CJSM	Cultuur, Jeugd, Sport en Media (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)
DAC	derde arbeidscircuit
FoCI	Fonds Culturele Infrastructuur
GSL	Geïntegreerd subsidielandschap
KIOSK	Integraal Opvolgsysteem Kunsten
SARC	Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (= Raad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media)
SCW	sociaal-cultureel (volwassenen)werk
VCO	Vlaamse Codex Overheidsfinanciën
VGT	Vlaamse Gebarentaal
VIA	Vlaams intersectoraal akkoord
vte	voltijdsequivalent/voltijdequivalent